

De grutto boert weer goed

Vogelbeschermers, boeren en jagers werken samen om de grutto te behouden voor Limburg. Met succes, stelt de weidevogelbescherming Nederweert.

OSPTEL
DOOR JAN HENSELS

Zonder de gezamenlijke aanpak van vogelbeschermers, boeren en jagers had er nu geen weidevogel als de grutto meer in Limburg gezeten. Daarvan is Willem Maris, coördinator van de weidevogelbescherming Nederweert heilig overtuigd. Sinds

2010 hebben die partijen in Ospel en Nederweert de handen in elkaar geslagen om de grutto voor Limburg te behouden. „Het overgrote deel van de grutto's in Limburg zit namelijk hier. Als de grutto hier verdwenen is, dan is die eigenlijk uit de hele provincie weg”, legt Maris uit. De populatie grutto's bevond zich rond 2010 in een neerwaartse spi-

raal. Als er niets zou gebeuren, zou het volgens Maris voor het dier in Limburg weldra einde oefening zijn. De huidige grootschalige wijze van landbouw maakt beschermende maatregelen voor weidevogels volgens hem noodzakelijk.

In 2010 begonnen de partijen met het collectieve weidevogelbeheerplan Grootte Peel. Partijen die de aanpak ondersteunen zijn boeren in Nederweert en Ospel, de weidevogelbescherming Nederweert, de Wildbeheereenheid Grootte Peel, provincie, de Plattelandscoöperatie en Natuurrijk Limburg. Door de samenwerking en een pakket maatregelen is de neergaande

spiraal tot staangebracht. Het vorig jaar zaten er in het gebied achttien broedparen. Die brachten twaalf kuikens groot. „Dat is 0,7 per paar. Daarmee doet de grutto het hier beter dan elders in het land waar de teller op 0,3 blijft staan.” Maris heeft goede hoop dat het aantal grutto's de komende jaren ook daadwerkelijk in aantal gaat toenemen.

Een van de maatregelen in Nederweert is dat er met boeren overeenkomsten worden afgesloten om de weidevogels beter te kunnen beschermen. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om afspraken met melkveehouders die een vergoeding krijgen als ze grasland waarop grutto's

broeden pas maaien als de jonkies daadwerkelijk zijn uitgevlogen. Jagers van de Wildbeheereenheid Grootte Peel jagen in het broedseizoen intensiever op kraaien en vossen. Dit om te voorkomen dat de gruttokuikens massaal worden opgegeten. Volgens Maris profiteren andere vogels als wulp, scholekster, kievit en leeuwerik ook van de aanpak. Tijdens een bijeenkomst deze week in Ospel werden enkele agrarische ondernemers in het zonnetje gezet. „Er zijn steeds meer agrariërs die uit zichzelf bijvoorbeeld kievitsnesten verleggen zodat de dieren gespaard blijven tijdens het werk op het land.”

Jager als beschermer van vogels

Met veel bloed, zweet en tranen lukt het in Nederweert om het aantal weidevogels op peil te houden.

Weidevogelbeschermers, boeren en jagers spannen zich in om weidevogels te beschermen. Alleen door samenwerking en een pakket maatregelen kunnen weidevogels als de grutto nog standhouden in Limburg, stelt vogelbescherming Willem Maris.

Onder meer boeren, jagers en vogelbeschermers turen in het buitengebied van Ospel naar weidevogels. FOTO JEROEN KUIT

OSPTEL
DOOR JAN HENSELS

Grutto, grutto, grutto. In de verte klinkt vanuit een weide het kenmerkende geluid van de grutto. Het lijkt net of hij zijn eigen naam roept. Even verderop klinkt het jodelende gefluit van de wulp.

De grutto is in Limburg nog maar op een paar plaatsen te horen. Het gros zit in Ospel en Nederweert; een stuk of achttien broedparen. Limburg stond toch al niet te boek als een typische weidevogelprovincie, maar een kleine tien jaar geleden ging het met de kwetsbare vogel snel bergafwaarts. Vogelliefhebbers als Willem Maris, coördinator van de weidevogelbescherming in Nederweert, voorzagen dat de grutto binnen afzienbare tijd uit

Nederweert en Ospel verdwenen zou zijn en daarmee uit heel Limburg. In zijn optiek werd het vooral door de grootschalige werkwijze in de agrarische sector steeds lastiger voor vogels als grutto en wulp om zich hier te handhaven.

Maaimachines

„Tegen maaimachines van tien meter breed die met een snelheid van vijftien kilometer per uur gras maaien is een gruttokuiken kansloos. Het zijn een soort 'killing fields'”, vertelt Willem Maris, die deze week een rondleiding gaf aan onder meer boeren en jagers.

Voor hem en andere weidevogelbeschermers stond vast dat er iets moest gebeuren om het tij te keren. Een keerpunt vormde het collectieve weidevogelbeheerplan Grootte Peel dat sinds 2010 loopt. Door samenwerking tussen onder meer vogelbeschermers, boeren en jagers is

Tegenwoordig verplaatsen boeren al uit zichzelf nesten van kieviten of plaatsen ze stokken bij de nesten zodat ze niet beschadigd raken tijdens werken op het land.

Willem Maris, coördinator van de weidevogelbescherming

de neergang van de grutto gestopt. Volgens Maris vlogen door de aanpak vorig jaar twaalf jonge dieren uit en is het aantal grutto's er nu stabiel.

Bijdrage

Een in het oog springende maatregel is de overeenkomst die met boeren gesloten wordt. Zo krijgen agrariërs die wachten met maaien van grasland waar grutto's broeden een bijdrage. Afhankelijk van hoe lang ze moeten wachten met maaien ligt die bijdrage tussen de 1250 en 2000 euro per hectare, zo bevestigt de Plattelandscoöperatie. Omdat weidevogels als de grutto gebaat zijn bij schraler grasland gebruikt de boer verder minder mest. Melkveehouder Henk Aarts doet mee aan de weidevogelregeling. „Het moet natuurlijk passen in de bedrijfsvoering. Ik zou niet alle grasland hiervoor kunnen reserveren. Dat gras

levert dan te weinig energie en eiwit op. Ik heb echter ook hooi nodig met veel structuur en daar is het hooi van het weidevogelgebied prima voor.” De provincie en de Europese Unie ondersteunen het weidevogelproject financieel. Het gaat in totaal om 80.000 euro. „Waar zie je jagers en vogelbeschermers broederlijk bij elkaar?”, zegt Jac Brandes van de Wildbeheereenheid Grootte Peel. Jagers jagen in het broedseizoen nadrukkelijk op vos en kraaiachtigen. „Als predatoren de kuikens na het uitbroeden opeten, heb je nog niets”, stelt Maris. „Ook de samenwerking met de boeren is flink verbeterd. Tegenwoordig verplaatsen boeren al uit zichzelf nesten van broedende kieviten of plaatsen ze stokken bij de nesten zodat ze niet beschadigd raken tijdens het werken op het land.”